

■ ENDRING. – Hellas ligger i gjørma nå. Og en stor del av ansvaret for dette ligger hos regjeringspartiene og indirekte hos velgerne som valgte dem, sier økonomiprofessor Loukas Tsoukalis. Foto: Jeff Gilbert

77 Politikerne m

POLITIKK

TROND
SUNDNES

London

– Verden er gal, sier Loukas Tsoukalis og rister på hodet.

En journalist har akkurat spurt professoren om han ikke frykter at venstresiden skal ta kontrollen over Hellas.

– Hun var fra Kina, og lurte på om jeg ikke fryktet venstresiden! Det er ikke til å tro. Men det er mye som er unormalt nå, humrer han.

«Vil ta tid»

Han er en av Hellas' mest respekterte økonomer, professor ved universitetet i Aten med EU som spesialfelt samt leder for den greske konservative tenketanken Hellenic Foundation for European Foreign Policy.

Torsdag var han i London for å gi sitt syn på de mulige utgangene på det greske dramaet.

– Hellas ligger i gjørma nå. Og en stor del av ansvaret for dette ligger hos regjeringspartiene og indirekte hos velgerne som valgte dem. Det er problemet vi har nå.

– Så politikerne bør skiftes ut? – Ja, men i et demokrati kan du ikke bare trykke på en knapp og få nye politikere. Det vil ta tid.

For selv om landet igår fikk private investorer til å redusere landets gjeld til 107 milliarder euro, er det langt igjen til stabilitet og ro. Fortsatt må landet låne mer penger enn det greier å generere, og dermed øker gjelden.

– Vi har opplevd en serie med skjebnedager og skjebneuker, og flere er i vente. Nå venter vi på et valg.

I slutten av april skal grekerne velge nye folkevalgte. Samtidig skal de bytte ut det sittende teknokratstyret med reelle folkevalgte. De utvalgte skal videreføre de dramatiske budsjettkuttene

som EU og IMF har pålagt landet i bytte mot finansiell krisehjelp.

Tålmodighet

Tsoukalis tror Hellas står foran store politiske endringer, men ikke ved dette valget. Han spår at landet fortsatt vil styres av en koalisjonsregjering med de samme partiene og mange av de samme politikerne som i dag har majoriteten i parlamentet.

– Men jeg er sikker på at vi om to år, gitt at vi får den tiden vi trenger, vil ha et radikalt endret politisk system som vil kunne drive Hellas på en ny og bedre måte.

Han sier mange grekere har vegret seg for å gå inn i politikken, fordi den har blitt ansett som skitten.

– Så ser vi at folk som tidligere aldri ville ta i politiske verv forstår at de må ta ansvar. Det store spørsmålet er om Europa har tålmodighet nok til å gi oss to år, sier Tsoukalis.

Europas tålmodighet med grekernes forsvant i takt med

den manglende gjennomførings- evne da det gjaldt som mest. Da krisen traff landet greide ikke de greske politikerne selv finne en plan for å få landet ut av krisen.

– Og da troikaen med IMF og EU kom til Hellas for å hjelpe, så prøvde regjeringen å forhandle ned kravene så mye som mulig. Når kravene først lå på bordet så gjorde man halvparten av det man skulle. Det er oppskriften på en katastrofe.

Ikke folkevalgte

11. november ble økonomen Lucas Papademos utpekt som overgangsstatsminister av de to handlingslammede koalisjonspartiene Pasok og Nytt Demokrati. Dagen etter utpekte det italienske parlamentet Mario Monti til sin statsminister i en overgangsperiode. Felles for dem begge er at de ikke har blitt valgt av folket, men av de folkevalgte, for å administrere landet i en periode.

Mens Mario Monti etter planen skal styre landet frem til 2013 er

Papademos dager snart talte.

– De store italienske partiene har ikke noe ønske om at det skal bli et valg. I Hellas har flere av partiene nå et stort ønske om valg fordi de tror de kan kapre proteststemmer. I et land med så mye sinne som vi har i Hellas kan du heller ikke utsette et slikt valg. Valget vil være en ventil for det voldsomme trykket vi opplever nå.

Men tålmodighet er likevel nøkkelen til gresk suksess ifølge Tsoukalis. Og den tålmodigheten må komme utenfra.

– Vi skal gjennomføre alvorlige sparetiltak, og mange av disse skulle vært gjennomført for lenge siden. Og ja, vi trenger å redusere underskuddet, vi trenger strukturelle reformer, liberalisering og reformer av pensjonssystemet. Alt dette stemmer. Men jeg er likevel uenig i hastigheten som disse nå skal gjennomføres med.

Han mener EU i tillegg til sitt massive sparepress må åpne døren for å stimulere den greske

Politisk exit: – Greske politikere har mistet all troverdighet, sier økonomiprofessor Loukas Tsoukalis. Han mener den eksisterende politiske eliten må bort før landet kan lykkes.

■ ■ ■ Hellas lever på statlig nåde etter at landet igår kvittet seg med 105 milliarder euro i gjeld til private. Hvorvidt Hellas skal overleve i eurosonen, er blitt et rent politisk spørsmål.

På statlig nåde

KOMMENTAR
TERJE
ERIKSTAD

Verdenshistoriens største gjeldsettergivelse gjør at Hellas kvitter seg med 53,5 prosent av statsgjelden som var eid av private investorer, i hovedsak greske og internasjonale banker.

Landets långivere består nå i hovedsak av de andre eurolandene, Det internasjonale pengefondet (IMF) og Den europeiske sentralbanken (ECB). Banken Goldman Sachs anslår at de to redningspakkene fra eurolandene, samt lån fra ECB til greske banker, nå er oppe i rundt 350 milliarder euro. Denne gjelden utgjør nesten 200 prosent av den årlige verdiskapningen i Hellas. Grekerne har absolutt ingen mulighet til å betale tilbake alle disse euroene hvis landet skulle bli kastet ut av valutaunionen. Den økonomiske risikoen knyttet til om Hellas kan fortsette eller ikke fortsette i euroen bæres nå nesten i sin helhet av andre stater, først og fremst eurolandene.

Ved å nedskrive den private gjelden, beholde den offentlige eide gjelden og samtidig tilføre Hellas mer penger har eurolandene valgt å gjøre landets økonomiske skjebne til et rent politisk spørsmål. Det er ikke markedet men politikerne som må si ja eller nei til om Hellas skal få lov til å bli i valutaunionen, hvor hardt landet skal presses og om det skal få ettergitt mer gjeld i fremtiden.

Kollaps eller pause?

Hestekuren som Hellas har blitt satt på har så langt ført til en økonomi nærmest i fritt fall og en rekordrask økning i arbeidsledigheten (se grafikk). Igår meldte greske myndigheter at økonomien krympet med hele 7,5 prosent i fjerde kvartal ifjor sammenlignet med tilsvarende periode året før. Ledigheten er oppe i 21 prosent.

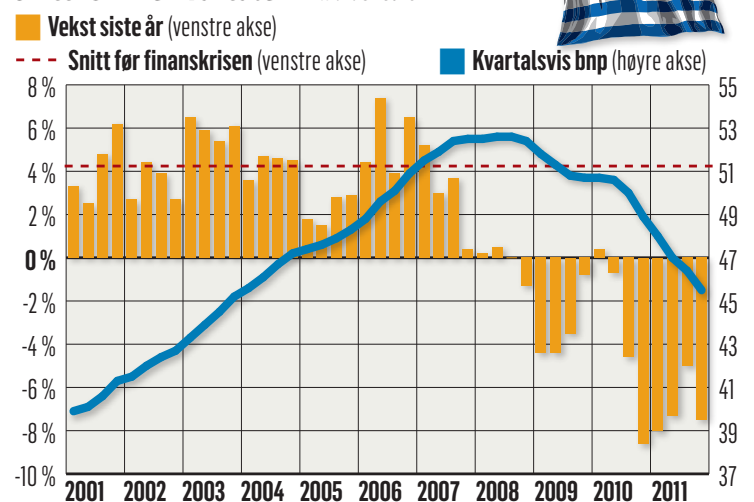
Det sier seg selv at den greske staten ikke vil klare å redusere statsgjelden hvis denne utvik-

Vil nedturen stoppe?

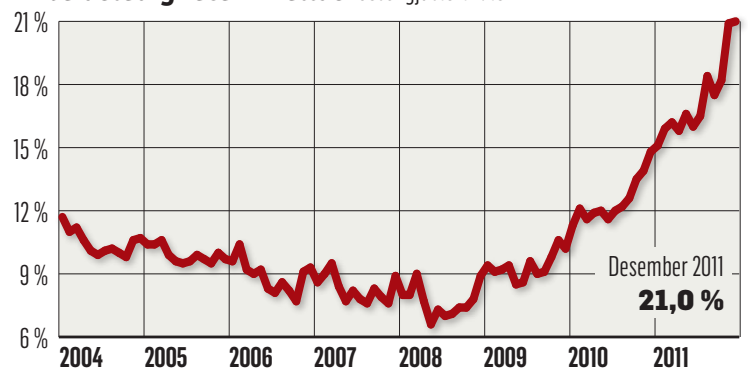
Verdiskapningen i Hellas er i fritt fall. Samtidig skyter arbeidsledigheten i været. Landet må få til vekst hvis det skal klare å betjene statsgjelden.

Bruttonasjonalproduktet viser verdien av produserte varer og tjenester.

Bnp i Hellas, vekst siste år og per kvartal, snitt for fire kvartaler. Milliarder euro.

Arbeidsledigheten i Hellas. Sesongjustert rate.

20©12 DagensNæringslivgrafikk/Kilde: Macrobond

77 Hestekuren som Hellas har blitt satt på har så langt ført til en økonomi nærmest i fritt fall og en rekordrask økning i arbeidsledigheten

lingen fortsetter. Men nå ser situasjonen lysere ut for Hellas. Den private gjelden som gjenstår er nå skjøvet langt ut i tid. Dette, sammen med gjeldsettergivelsen, gjør at landet får en pustepause.

Økonomen Jeromin Zettelmeier ved banken EBRD har påpekt at Hellas nesten ikke vil måtte betale noe ned på gjestående gjeld i år, og at det neste år bare er snakk om en begrenset rentebetaling på 1,25 milliarder euro på nye obligasjoner.

Økonomene hos Goldman Sachs er også ganske optimis-

tiske. De anslår at statsgjelden nå innebærer en årlig kostnad på nesten tre prosent av verdiskapningen (bnp) mot 4,5 prosent før krisen. Det betyr at landet kan klare å betjene gjelden hvis inflasjonen er på to prosent, realveksten er på én prosent og overskuddet på statsbudsjettet (før renter) er på én prosent av bnp.

Problemet nå er at veksten er på minus 7,5 prosent i året.

Terje Erikstad er leder av finansredaksjonen i Dagens Næringsliv
terje.erikstad@dn.no

å bort

SLIK KUTTET HELLAS GJELDEN

- Hellas fikk igår oppslutning fra nær 85 prosent av egne kreditorer til å foreta en såkalt frivillig gjeldsslette.
- For långiverne sto valget mellom å godta å tape 75 prosent av utlånene eller å risikere en gresk konkurs der de risikerer å tape alt.
- Myndighetene i Hellas har valgt å bruke tvang for å få enda flere av de private investorene til å bli med på avtalen om restrukturering av gresk statsgjeld. Dette kunne greske myn-

digheter gjøre med hjemmel i en lov som ble vedtatt i februar.

- Ved å benytte seg av dette tvangsmiddelet, oppnår Hellas å få slettet rundt 105 milliarder euro av statsgjelden sin. Målet var minst 100 milliarder euro.
- EU og IMF har krevd at gjelden må reduseres til 120 prosent av bnp før landet får tilført nye krisepenger.
- Pengene må Hellas ha innen 20. mars da landet skal refinansiere deler

økonomien for samtidig å skape noe vekst.

– Vi trenger investeringer fra utlandet og vi må få skapt en eller annen form for økonomisk vekst i Hellas. Jeg tror hele økonomien vil implodere om vi fortsetter på den veien vi nå går.

Myndighetene i Hellas har informert eurogruppen om at de har valgt å bruke tvang for å få enda flere av de private investorene til å bli med på avtalen om

restrukturering av gresk statsgjeld. Myndighetene forteller at de kommer til å aktivere klausuler om kollektiv handling (CAC) i forbindelse med gjelds wapen. Det fremgår av en pressemelding fra gruppens president, Jean-Claude Juncker.

Når Hellas nå benytter seg av dette tvangsmiddelet, oppnår landet å få slettet rundt 105 milliarder euro av statsgjelden sin. Målet var minst 100 milli-